

# TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.  
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.  
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

## Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.  
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,  
rândul cu litere garmond.

## Icoana viitorului.

Sibiu, 20 Martie n.

Discuția asupra modificării regulamentului de casă va fi acum în curând terminată în dietă, și cu regulamentul înăsprit guvernul poate se treacă iute prin dietă orice proiecte de lege. De primejdia obstrucției nu va mai avea să se teamă. Va trece deci prin dietă și noua lege electorală, în textuarea pe care guvernul, cu aprobarea Coroanei, va afla de bine a o prezenta parlamentului, fie acum, fie mai târziu, pentru că nici naționaliștii, nici eventualii nemulțămiiți din sinul majorității nu-i vor mai putea împedea votarea.

Oricum va fi compusă însă noua lege electorală, o lărgire de drepturi ea trebuie se continue, și în urma acestei lărgiri de drepturi și icoana parlamentului viitor ungar trebuie să se schimbe. Vor intra în dieta viitoare multe elemente noi, reprezentând aici interese până aci nerepresentate, și după grupările de interese se vor face și grupările de partid în dietă.

Cu această icoană a viitorului s'a ocupat acum de curând ziarul maghiar „Budapesti Hirnap”, căutând se stabilească faptul, că partidele cari vor intra în dieta țării, pe baza legii noi electorale, nu vor fi partide de guvernare, adică partide din cari s'ar putea forma guvernul țării, ci guvernul va trebui să fie format tot din partidul maghiar. Nu poate să fie în Ungaria guvernabil partidul naționalist, de es., care e dușman al unității Ungariei și care neagă unitatea națiunii maghiare, și nu poate fi partid guvernabil nici partidul socialiştilor, care stă pe baze internaționale și pactează cu naționaliștii. Rămâne deci, ca și în viitor Maghiarii să dea guvernele, și prin urmare, legea nouă electorală așa trebuie compusă, ca ei să și poată da totdeauna guvernele!

Acesta e înțelesul articolului, și temerea e următoarea: „Dacă și numai o sută douăzeci de deputați naționaliști și socialiști intră în dietă, — fără a mai socoti pe Croați, — cu Sașii împreună rămân numai 293 de deputați maghiari. Și după ce 206 deputați se cer, pentru a forma majoritatea, opoziția maghiară nu poate se fie mai mare decât de 87 deputați. Nu e permis se fie mai mare! Pentru că dacă e mai mare, atunci majoritatea maghiară nu există, și astfel, ori maghiarimea, ori parlamentarismul ajunge în primejdie. Atunci numai două lucruri sunt posibile, că ori unul, ori altul, dintre partidele maghiare, se aliază cu fracțiunile contrare națiunii...”

Va se zică, ar fi o primejdie, dacă un partid de opoziție maghiar s'ar alia cu naționaliștii și cu socialiștii, ca împreună se formeze o majoritate parlamentară. De ce oare? Noi credem, că tocmai din contră, ar fi o mare binefacere, și mare mulțămire ar provoca în țara întreagă, dacă lucrul acesta ar putea să se întâmple cândva! Și nu înțelegem, de ce să nu fie guvernabile naționaliștii și socialiștii, dacă numărul lor va fi atât de însemnat în dietă, încât se poată forma, cu o fracțiune, sigur că mai însemnată maghiară, majoritatea parlamentară? Dar despre partidul kossuthist a putut se afirma cineva mai înainte, că e partid guvernabil, în urma programului său de curată negațiune față de Austria și Viena? Și totuși, de doi ani se află la putere, și votează tot ce cere Viena, întocmai cum vota și partidul liberal de mai înainte!.. Și dacă partidul kossuthist a ajuns la putere pe baza unui program de guvernare stabilit din partea Coroanei, — cu anumite puncte impuse spre executare, — de ce să nu se poată forma un guvern maghiaro-naționalist-socialist tot pe calea aceasta? Unde să fie primejdia?

E curios, că în articolul din

chestie se pune mare preț pe sprijinul Sașilor, și se vorbește tot despre „noi și Sașii”, cari vom rămâne pururea împreună, după ce: „avem interese comune față de primejdia valahă!” ...Noi credem însă, că cei dintrăi, cari le vor întoarce Maghiarilor spatele, în cazul, că un guvern maghiaro-naționalist-socialist ar putea fi chemat la ființă, vor fi tocmai amicii lor, Sașii, cărora le este cu neputință, după exemplele din trecut, să se simtă bine în altă atmosferă, decât în cea din jurul — guvernului, fie acesta kossuthist, naționalist ori socialist. E doară de proveniență săsească zicătoarea: „Ași vrea să văd eu guvernul, pe care să nu-l pot sprijini!” Socoteala e deci cam greșită. Și peste tot, icoana viitorului e zugrăvită în colori nenaturale. Puterea nu o vor putea lua din mâna Maghiarilor, nici naționaliștii, nici socialiștii, pentru că față de ei nu ne putem închipui, decât un partid compact maghiar, și pentru că și de altcunum numărul deputaților va fi urcat, sigur că nu în favorul naționalităților, ci al Maghiarilor. Orice temere de un guvern naționalist-socialist este deci nemotivată, și pentru foarte lungă vreme — rămâne eschisă posibilitatea formării sale.

**Din parlament.** Marți a rostit un frumos discurs în contra revizuirii regulamentului de casă dl deputat român Dr. Iuliu Mon'iu, apoi a vorbit disidentul Molnár Jenő, în urmă prezidentul a declarat încheiată discuția generală, după ce nu mai era anunțat nimeni la cuvânt. Mai au dreptul să vorbească propunătorii de moțiuni, dar nici aceștia toți, pentru că prezidentul a constatat, că unele moțiuni sunt provăzute cu subscrieri românești, de es. Stefan Petroviciu, în loc de Petroviciu István, deci consideră subscrierea de neesistență, și lipsind o subscriere (trebuie se fie douăzeci) moțiunea nu e în regulă. Bună apucătură!

**Semne bune.** A mai vorbit un om cuminte în dieta țării, deputatul maghiar Molnár Jenő (disident). Spunânduși în ședința de Marți cuvântul asupra propunerii

de revizuire a regulamentului de casă, a accentuat necesitatea împăcării Maghiarilor cu naționalitățile. „Noi trebuie să ne împăcăm — zicea Molnár, — cu tot prețul cu cei din tabăra dlor Brediceanu și Dr. Vlad, fiindcă e mai ușor să ne împăcăm cu ei, cu cari am trăit și suferit împreună, și cari nu ne sunt dușmani, decât cu Austria, care cere dela noi cu mult mai mult decât acest partid (al naționaliştilor). Trebuie deci să ne împăcăm cu orice preț cu ei... și înțeleg acest „cu orice preț” așa, ca să nu aducem jertfe mai mari decât ne cere Austria. Impăcarea însă nu se poate face, dacă noi vom urma politica domnilor Markos și Somogyi, cari nu știu decât să strige și se huiduiască. Nu așa se pot aplana neînțelegerile dintre noi. Se alegem o comisiune de 21 membri, cari împreună se studieze chestia aceasta și se delature neînțelegerile, cari sunt în detrimentul nostru al tuturor!”. Discursul dlui Molnár a fost bine primit din partea deputaților naționaliști.

**„Informatorul.”** Domnii dela „S. D. T.” s'au supărat pe noi, ceace dovedește că n'au dreptate. Ne spun, că cele scrise sub titlul „Informatorul”, în numărul 25 al ziarului nostru, sunt „neadevăruri tendențioase”, după ce deputatul sas Meltzer numai cu privire la persoana subinspectorului de școale din Sibiu, Mirtse, a dat informațiune deputatului Bozoky, și după ce ei, domnii dela „S. D. T.”, n'au lăudat pe Bozoky. Ce se atinge de prima afirmare, îi întrebăm: Nu oare tocmai în jurul chestiei cu naționalitatea dlui subinspector Mirtse s'a învățat întreaga interpelație? Că e Român, prin urmare protegează pe Români, pe cari nu-i constrânge se învețe unguște, pe când pe Sași îi silește, și Sașii și învață și știu, Românii nu știu, deci Mirtse trebuie permutat altundeva, printre Unguri, ca să se — maghiarizeze! Ce privește apoi a doua afirmare, că adică domnii dela „S. D. T.” n'au lăudat interpelația lui Bozoky, le cităm cuvintele folosite în numărul din 27 Ianuarie n. curent al ziarului lor: „Celce așteaptă, după cum e obiceiul la astfel de teme, atacuri grave la adresa naționalităților locuitoare în acest comitat, mai ales, că Bozoky a arătat mai de multeori, că e un cocoș în lupta șovinistă, se va vedea, în mod curios, înșelot. Interpelația e ținută în ton calm, și se reține dela orice atac asupra Sașilor...” Așa e, iubite cetitoriule, că acestea nu sunt cuvinte de laudă, aduse unei interpelări, care băjbăe de neadevăruri la adresa Românilor? Și totuși noi spunem, vorbind de laudă, după judecata dlor dela „S. D. T.” „neadevăruri tendențioase”. De altcunum

## FOIȘOARĂ.

### Jalusie.

— După M. Roda-Roda. —

Bugomil Simici, doctor în medicină, era om fericit, în felul și temperamental său, tăcut, închis, necomunicativ. Fericirea și-o afla în cercul restrâns familiar. Iși iubea nevasta, o frumuseță blondină, cu mare pasiune, până la adorare, dar iarăși în felul său, fără a o spune și fără a face, ca muera să observe adâncă sa iubire față de ea.

Avea și doi copilași, frumoși ca ingerii, cari încă nu cunoșteau pe tata lor decât din partea severă, totdeauna muștrătoare, și totdeauna pedepsitoare.

De câte ori nuși zicea doctorița: „Nuși iubește nici copiii proprii”, — uitând cu desăvârșire, că odată i-a aflat plângând cu hohot la patul copilului celui mai mare, când acesta avea difterie, și el, doctorul, perduse toată speranța de a-i mai putea fi mântuit băiatul. Dar ea prin minune copilul s'a însănătoșat, și doctorul a continuat a trăi în felul său.

Bugomil Simici, doctor în medicină, a dus astfel o viață fericită, până în mo-

mentul, în care a prins colț în inima sa temerea, că frumoasa sa nevastă nu-i este credincioasă. De unde i-a venit temerea aceasta, nu știa nici el. Dar i-a venit, și-l tortura. Fost'a doară privirea schimbată între nevastă-sa Milița Simici și proprietarul de pământ din loc, tinărul Toroni, când acesta a fost mai pe urmă în vizită la doctorul? Destul însă, că suspiciunea se încuibase în pieptul său și-l apăsa și-l rodea ziua noaptea. Se lupta rău cu sine bietul om. Nu era în stare să-și învingă temerea de care era cuprins, dar nu era în stare nici să o prindă cu toată tăria pentru a o nimici, pentru că n'avea de care parte să o prindă. Date pozitive, și nici măcar indicii sigure nu avea.

Ca valurile mării se luptau sentimentele în interiorul său. Când se afla în odaia sa de lucru, ear nevasta sa trecea pe lângă el pentru a s'ajunge în altă odaie, și-l neteza pe cap ori pe bărbie, fața sa se înșenina, și o voce internă îi șoptea: „Vezi, că nu e adevărat?” Și atunci, în momentul acela se simțea ca ușurat de o mare greutate ce-i zăcea pe inimă. Și ziua întregă era atunci vesel și fericit.

Când însă își găsea nevasta la fe-reastră, cufundată în gânduri, și cu privirea ațintită spre castelul de peste piața mare, casa din colț, locuința tinărului Toroni, — patima jalusiei isbucnea cu toată puterea din inima sa.

Odată, când a găsit-o astfel, s'a repezit la ea, și cu un ton, care inspiră frică și groază a întrebat-o răstit:

— „La ce te-ai gândit acum?” Și prinzându-o cu putere de mână, i-a privit în față cu ochi săgețători, ca și cum din fața ei și din privirile ei ar voi să talmăcească adevărul.

Doctorița zimbi și răspuse: „La nimica!”

— „La nimica nu se poate gândi nimeni!”

— „Apoi de, mă gândeam, că ce să fierb mâne de mâncare.”

Doctorul îi lăsă mâna slobodă, își strânse bine dinții pentru ași stăpâni mânia, și trecu în odaia sa de lucru. Simția însă, că acum își urește muera. Ea vrea să-și bată joc de el. Asta e evident!..

Doctorul începu să-și spioneze muera. Când venea dela patul vreunui bolnav, aflător în tratamentul său, intra totdeauna încet pe poartă, și în vârful degetelor percurgea coridorul, pentru că deodată, pe neașteptate, să intre în odaia nevastei sale. A deschis apoi pe acunsușeratul dela masa de scris a nevastei sale, pentru a căuta scrisori secrete, dar afară de vre-o cinci scrisori venite dela soacră-sa, de câteva socoteli de pe la prăvălii, apoi bumbac, mătasă, resturi de stoffe, etc. n'a aflat nimica. I-a vizitat și toate buzunarele, dar nici aici n'a aflat nimic din ceea

ce căuta. Noaptea, când dormea nevastă-sa mergea tiptil la patul ei și căuta pe sub perini. Și dacă se deștepta doctorița și-l întreba că ce face, răspundea, că așa i-a venit lui în vis. Torturi teribile suferea bietul om. Vorbă însă nu făcuse cătră nevasta sa. Odată apoi i-a venit bine lucrul, ca să-și descareze năcazul.

— „Toroni ear' a fost aici. Ce a căutat la tine?” — îi zise el, iarăși răstit, în ton pătimaș.

— „Te-a căutat pe tine!”

— „Pe mine? Mă ții tu atât de lovit cu leuca, atât de habăuc și de prost, ca să nu știu, că nu pe mine ci pe tine te caută dumnealui? Ce să mă caute pe mine? Ce are cu mine? Dar peste tot ce are el să caute în locuința mea? Ce? Răspunde!”

— „Ți-am spus, că te caută pe tine!”

— „Nu-i dau voie să mă caute când nu sunt acasă. Mă înțelegi? Nu-i dau voie. Dacă vrea ceva, ori mă pofteste, trimite un servitor. Ai auzit? Și scrișni din dinți de mânie, doctorul Bugomil Simici.

— „Am auzit, prea am auzit. Dar spuneți lui lucrul acesta, nu mie. Și dacă mai vine la noi dă-l afară. Tu ești stăpânul casei.”

(Va urma.)

crul acesta l-am spus noi domnilor dela „S. D. T.” și în numărul 8 al ziarului nostru, și atunci ei au tăcut. Nu cred deci, ca protestarea lor de acum e cam — în-târziată?

## Preoțimea română ardeleană în veacul al XVII-lea

de Ion Matei, abs. în teol.  
(Fine.)

„Principii calvini au subjugat cu desăvârșire biserica ardeleană, lăsându-i numai o viață aparentă<sup>(1)</sup> „Es war in der Tat eine so vollstellige Abhängigkeit und Unterwerfung unter fremde Einflüsse, dass es der ganzen Kraft eines jungen Volkes bedurfte, nicht zu untergehen“<sup>(2)</sup>.)

Dacă biserica în sensul strict al cuvântului era atât de ingenunchiată și asuprită, împreună cu cărmuitoarii ei, ne putem închipui cum era viața poporului românesc. Asupra lui apăsa încă de mult jugul greu al iobăgiei. „Stăpânirea calvină se gândise la țărani români numai pentru a câștiga sufletele lor pentru reformă, căci și acești oameni aveau în întunecul lor suflete“, dar de o ușurare a traiului lor atât de ticălos nu se sinchisau. „Românii trăiau fără folos pentru dânșii, o generație perind după alta, fără să lase altă urmă decât ființa unei alte generații de robi. Apăreau și dispăreau ca buruiana desprețuită, legați de pământ, ca și dansa“<sup>(3)</sup>.)

Aceasta este în liniamente generale tabloul stării bisericii și poporului românesc în secolul al XVII-lea, tablou trist, posomorât și plin de durere, menit să deștepte în sufletul nostru amintirea vremilor de prigonire și apăsare sălbatecă, de încătușare deplină a întregii noastre vieți sufletești și materiale. Aceeași soarte de umilință, de robie și miserie chinuitoare a avut-o în tot decursul acestui veac și preoțimea românească. Cele ce urmează vor căuta să dovedească aceasta.

Am arătat, că încă în secolul trecut preoțimea din punct de vedere politic, avea să supoarte acelaș regim aspru și umilitor al iobăgiei, sub care gemea întreaga țărănie română. Drept urmare a acestei stări, trebuie să socotim sărăcia grozavă și desăvârșita lipsă culturală, care plutia asupra ei.

Această stare de lucruri se menține cu foarte puține schimbări și în secolul al XVII-lea. Acum însă, începe în măsură mai intensivă propaganda calvină, pentru care, principii ardeleni, aflau foarte potrivită preoțimea română. Cu atât mai vărtos, cu cât acesteia i-se puneau în vedere, în schimbul serviciilor, favoruri și privilegii deopotrivă cu cele ale preoții națiunilor la putere. Era și firesc, ca preoțimea să fie considerată ca factorul cel mai potrivit intru câștigarea țărăniei pentru învățăturile calvinești, fiindcă ea singură sta în fruntea tuturor trebilor obștești, ea era povățuitoarea poporului, în orice timp și în orice nevoie. Și în umilința și sărăcia care apăsa asupra ei, firește, că s'au aflat preoți, cari nu se sfiau să-și îndemne credincioșii la schimbarea credinței lor, nădăjduind prin aceasta schimbarea în bine și a traiului lor, atât de năcăjit și dureros.

De fapt ne și întâlnim cu o serie nesfârșită a privilegiilor date de principii calvini, preoților români

în secolul al XVII, prin cari erau scoși din starea de jositoare a iobăgiei, scutiți de diferite sarcini nedemne poziției lor și așezați pe aceeași treaptă cu preoțimea celor „trei națiuni“. Cu este fără interes, cred, să fac amintire de ele, mai ales, că din cuprinsul lor este foarte evidentă starea politică ticăloasă a preoțimei noastre. Dar din aceste decrete iese la iveală totodată și scopul, pentru care se dădeau, și care nu era altul decât acela al doctrinelor calvinești.

Încă în 1600, strălucitul biruitor fără noroc, Mihai-Viteazul, în dieta dela 28 Iulie scutește preoțimea română „pe tot locul“ dela iobăgia ce prestează „proștii“<sup>(1)</sup> De acest privilegiu deosebit însă, nu s'a putut bucura mult preoțimea. Căci îndată după înfrângerea lui Mihai-Viteazul, se întorc iarăși vremile de prigonire și apăsare cruntă. O dovedește aceasta diploma lui Gavriil Báthori din 9 Iunie 1609, în care se descrie în colorii foarte triste starea preoțimei. „Văzând nevoia și dosada tuturor popilor românești, că cu mare supărare se împresoară, domniul a se muta nu-i lasă, ci cu obiceiul iobăgesc asemenea cu ceilalți iobagi și cu slujbe mișelești se a-supresc, văzând drept aceeași *accasă răutate neauzită*“, principele le dă voie să se mute, unde le va plăcea „cu toate bunătățile, feciorii și murerile sale“, scutindu-i totodată pentru mai mare mărturie a milei crăești, de toate robotele și serviciile ce le făceau domnilor de pământ, afară de darurile obicinuite din vremurile<sup>(2)</sup> În decretul din 25 Iunie 1614, Gavriil Bethlen confirmă din nou acest privilegiu, iar prin cel din 18 Septembrie 1624, scutește preoțimea din ținutul Făgărașului de decimă pentru fisc.<sup>(3)</sup> În 9 Aprilie 1638 Gheorghe Rákoczy I. întărește din nou aceste scutiri, iar George Rákoczy II, prin diploma din 28 Ianuarie 1653 asemenea.<sup>(4)</sup> La anul 1659 principele de origine românească, Acațiu Barcsai, prin decretul dela 15 Martie scutește pe preoți „de toată darea dijmelor și a nonelor, adegă de dijma grâului, secării, orzului, ovăsului, meiului, linteii, mazărei, bobului, fasolei, cănepei, ilului, stupilor, mieilor, mieluseilor și altor vite și marhe“<sup>(5)</sup> Mihail Apaffy confirmă acest decret prin diploma dela 15 Septembrie 1663, adăugând și scutirea de decime pentru vin și cen-zul montan.<sup>(6)</sup> Prin decretul dela 20 Decembrie 1673 îi scutește din nou de decimele de vin, grâu și alte produse, ce au să se plătească fis-cului, însă numai după produsele de pe moșile aparținătoare casei parohiale, pe cum și după oile, porcii și albinele, cari sunt averea lor, nu însă și de decimele după domeniile private și după pământurile sătești.<sup>(7)</sup> Iar în 1676 cu datul de 12 August, acest decret este din nou întărit.<sup>(8)</sup>

Aceste privilegii date preoților românești însă nu au fost niciodată respectate de domni de pământ, ei ei își băteau joc după plac de ele. „Ele au durat de Joi până mai apoi“, dupăcum observă foarte nimerit George Bariț. Și ca să-și arete și mai vădit desprețul și ura, prin art. III. al dietei dela Sighișoara ținută în 12 Ianuarie 1680, abrogă toate privilegiile date până

<sup>(1)</sup> G. Șincăi, Cronica vol. II p. 445. Dr. A. Bunea, r. c. p. 67.

<sup>(2)</sup> G. Șincăi, o. c. vol. II p. 504.

<sup>(3)</sup> Dr. A. Bunea, o. c. p. 85.

<sup>(4)</sup> G. Șincăi, o. c. vol. III p. 92.

<sup>(5)</sup> G. Șincăi, a. 1660.

<sup>(6)</sup> G. Șincăi, a. 1663.

<sup>(7)</sup> Dr. A. Bunea, o. c. p. 123, idem, Sava Brancovici p. 76.

<sup>(8)</sup> G. Șincăi, a. 1676, Dr. A. Bunea, Sava Brancovici p. 70.

aci preoților românești.<sup>(1)</sup> La 1682 însă Apaffy, în contra hotărârii acestei diete, îi scutește din nou de decime „amenințând cu grea pedeapsă pe ceice vor mai îndrăzni a lua pe viitor dijmă dela preoții români“<sup>(2)</sup>.)

Acestea sunt diplomele date pe seama preoțimei române de principii ardeleni în veacul al XVII-lea, diplome cari urmăreau ușurarea s'ării ei, dar cari totdeauna au fost nesocotite din partea domnilor de pământ, în chipul cel mai samavolnic.

Am spus însă, că ele au importanță și pentru motivul de a fi fost date preoților românești în scopul lățirii învățăturilor calvinești între credincioșii lor. Iar sub această întâișare cunoașterea preoților veacului al XVII-lea e deasemenea interesantă.

Principii ardeleni confirmau pe Metropoliții români numai pe lângă anumite condiții de a propaga calvinismul. Și ca să poată fi câștigat cu deosebire poporul, au permis acestor Vlădici introducerea limbii românești în biserică, părăsind slavona neînțeleasă nici chiar de preoți. În felul acesta credeau, că vor putea aduce pe toți Românii la calvinism. Dar mai urmăreau și alt scop prin introducerea limbii românești în biserică și a convertirii lor. Ruperea legăturilor dintre ardeleni și principatele române, legături, cari au ajutat foarte mult păstrarea neatinșă a credinței ortodoxe între credincioșii bisericii din Ardeal. Aceasta o arată scrisoarea lui Ciril Lucaris patriarhul cu sentimente calvinești din Constantinopol, adresată lui Gavriil Bethlen, în care zice că până când nu se vor rupe de tot legăturile de sânge și de sentimente dintre Românii din Ardeal și cei din principatele române, tendințele lui de calvinizare vor fi zadarnice.

Notă. Am publicat lucrarea aceasta, plină de neadevăruri și greșeli istorice, numai pentruca să se vadă, cum *ereziile* prind teren și se lăfesc ca buruiiana rea, chiar și acolo, unde grădina ar trebui să fie bine grijită și curățită. Tinerii noștri cetesc, ori li se recomandă spre certare, numai opuri de o anumită direcție, din cari apoi firește că, nu pot scoate decât învățături profesate de propoveditorii acestei direcții, contrară faptelor și adevărilor. Redacțiunea.

### Din Turda.

Adunarea generală a „Arieșeni.“

În 29 a lunei trecute s'a ținut în Turda a XXII adunare generală a institutului de credit și economii „Arieșana“ sub prezidiul prezidentului direcțional Dl Iuliu Bardosy, inspector r. școlar în retragere din Sibiu.

Având foarte mulți din toate părțile țării deosebit interes față de această bancă românească, voiesc a descrie pe scurt decurgerea adunării generale.

Prezenți au fost 21 acționari, cari reprezentau cu totul 386 acții. Dl prezident a enunțat adunarea de deschisă, — și competentă de a aduce în senzul statutelor concluse valide, numind notari ad hoc pe dnii funcționari ai institutului, Alexandru Gaia și Jacob Trifu, iar scrutători și verificători pe acționarii Ioan Boieriu, Nicolau Rusu și Mihail Găzdac.

Adunarea a abstat, la propunerea dlui Găzdac, dela cetirea raportului direcțiunii și a dat direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutor pe anul de gestiune 1907.

După ce s'au lămurit mai multe nedumeriri ale unui acționar față de crește-

<sup>(1)</sup> Dr. A. Bunea, o. c. p. 123.

<sup>(2)</sup> Dr. Il. Pașcaru, Documente pentru limbă și istorie, vol. I. p. 217.

rea rapidă a fondului de rezervă, care a ajuns la suma însemnată de 96 261.11 fl., adunarea primește cu unanimitate propunerea dlui acționar Iovian Murășianu, ca cota destinată pentru scopuri culturale și de binefacere, ce se dase în anii trecuți, dela 5% să se ridice la 8%, ale școlii curat al institutului, ca așa școlile populare române locale de ambele confesiuni să poată fi în măsură mai mare ajutate. Pe baza acestui conclud s'au distribuit 1055.04 fl. spre scopuri culturale și de binefacere.

Urmând reintregirea direcțiunii, s'au reales mai cu unanimitate de voturi foștii membrii direcționali, Dr. Iuliu Popescu avocat în Turda, Iuliu C. Vlăduțiu directorul executiv al institutului și Samuilă Poruțu, paroh român gr. cat. în Ceaul deșert.

Direcțiunea a împărțit cota, menită din partea adunării generale spre scopuri culturale și de binefacere, în următorul mod: Școlii române gr. cat. din Turda, 400 cor., școlii române gr.-or. din Turda 200 cor., reuniunii de lectură a femeilor române din Turda, 20 cor., reuniunii meserieșilor români din Turda 20 cor., reuniunii opidane a pompierilor din Turda 15 cor., mesei universitarilor români din Cluj 30 cor., reuniunii învățătorilor români din arhidieceasa gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș în Blaj 40 cor., tractului protopopesc gr.-cat. al Iudolului, pentru prevederea elevilor mizeri din școlile populare cu manuale de școală 60 cor., despărțământului Turda al „Asociațiunii pentru cultura poporului român“ 30 cor., fondului „Iuliu Bardosy“ gr. cat din Turda veche 30 cor. Institutului surdo-muților din Cluj 10 cor. Reuniunii regnicolare pentru ajutorarea alienaților însănătoșiți din Sibiu 5 cor., iar la dispozițiunea direcțiunii 10.45 fl. *Arieșanul.*

## NOUȚĂȚI.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit donațiuni, pe sama școlii industriale, dela Inalt Preasfinția Sa Arhiep. și Metropoli-tul Ioan Meșianu K 200.—, dela dl Alexandru Lebu K 100.—, dela dl Dr. Nicolau Poynar K 10.— și dela institutul Oraviciana K 50.—; iar dl Iosif St. Șuluțu s'a înscris membru pe viață al reuniunii.

† Vasile Păun, profesor de limba română și fost director la liceul Lazar din București, ziarist cu bună reputațiune și fost instructor de limba română al moștenitorului de tron din România, Principele Ferdinand, a decedat în București, în etate de 56 ani. I-s'a făcut o înmormântare corăspunzătoare vrednicilor și activității sale. Odihnească în pace!

La Seghedin. Domnul G. Stoica, redactorul ziarului „Lupta“, care judecat la un an și jumătate temniță de stat a fost imediat arestat, va fi internat zilele acestea în temnița de stat din Seghedin, după ce apelația sa în contra arestării a fost respinsă din partea tablei regești, iar recursul de nulitate către Curie a fost revocat din partea sa, dupăce și de altcum nu folosea nimic.

Sfințirea de steag a „Reuniunii a 2-a de înmormântare din Deva“ filia Alba-Iulia și adunarea generală a filiei acestei reuniuni se va ține la 12/25 Martie 1908, Mercuri după amezii la 3 ore, în școala gr. or. română din Alba-Iulia.

La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“ au fost primiți următorii membrii ordinari: George Hotoiu, econ., Vasile Bunea, episcop, George Bressu, învățător și Nicolae Apolzan, comersant, toți din Călnic, Antonie Teșia, ec. Nr. 151 din Aciliu și Iosif Stoica, învățător în Sebeșul inferior.

Epistole de ale lui Michel Angelo, în număr de 68, adresate pictorului Vasari, au fost găsite în archiva familiei contelui Rasponi-Spinelli din Florența. Se așteaptă cu multă nerăbdare publicarea lor.



## P. T.

Mulți dintre cumpărătorii noștri au dovedit o astfel de neglijență în manipularea și returnarea recuzitelor (vaselor) de bere, încât comerțul berii a ajuns în stare critică.

Aceasta împrejurare, precum și aceea, că în timpul din urmă sa urcat și prețul sticlelor și lăzilor de bere cu 30%, ne-a constrâns la aceea, ca se sistăm creditul sticlelor și lăzilor usitat până acum în natură și începând cu prima Aprilie a. c. să computăm și facturăm în prețul berii și prețul acestora, și anume: pentru fiecare sticlă 10 bani și fiecare ladă cu trei (3) coroane; — sticlele și lăzile returnate în stare corespunzătoare, le primim și le calculăm în prețurile amintite ca plătire.

Pre lângă toate acestea însă ne susținem dreptul nefermit de proprietate a vaselor goale și contra reținerii, sau vinderei acestora vom face pașii necesari cu toată strictețea.

Asemenea am satorit și aceea, cumcă în viitor vindem numai pre lângă plătire în numerar (bani gata). Dacă totuși ar trebui să facem excepție cu cineva și i s'ar credita, respectiv e de obligat a acoperii suma creditată cu un cambi pe termen de cel mult trei luni.

Rugându-vă să binevoiiți a lua acest deciz la cunoștință, semnăm cu toată stima

**Asociațiunea fabricanților și comerșanților de bere Transsilvăneni.**

[67] 2-3

Nr. 544/908.

[65] 2-3

## Publicațiune.

Comuna Streza-Cârțișoara dă în arândă casa de crâșmă comună, care este împreună cu licență de crâșmă și boltă cu 5 odăi și pivniță precum și curtea cu grajd, pe durata de 3 ani și 5 luni, respective până la finna anului 1911 cu prețul strigării de 600 cor. dela cași sunt a se depune 10% vadium.

Licitatiunea se va ținea în 9 Aprilie 1908 la 9 oare a. m. în cancelaria notarială.

Condițiunile de licitare se pot vedea ori când în cancelaria oficiului primpretorial din Arșul-inferior și în cancelaria notarială din Streza-Cârțișoara.

Streza-Cârțișoara, în 13 Martie 1908.

Poparad Damaszkın George Banciu  
notar. primar.

## Aviz!

Cassa din strada Gușteriței Nr. 32 este de vânzare.

Amănunte să dau acolo.

[71] 2-2

## Vânzare de casă.

Cassa din Str. Măcelarilor Nrii 7 și 9 se vinde din mână liberă. Deslușiri mai de aproape la proprietar în

**Strada Ernei Nr. 11**  
parterre.

[58] 3-3

Sz. 648/1908.

[72] 1-3

## Faeladási hirdetmény.

Felsőpán község (Szebenvármegye) eladja 1908 évi április hó 25-én d. u. 2 óra-  
kor Felsőpán község irodájában nyilvános szóbeli árverésen a legjobbet igézőnek következő búkkfamennyiséget.

1. A „Magura“ nemű havasi erdejének (D. ü. oszt.) 188.7 K. holdján található mintegy 378.69 m. 3 re beerült és

2. A „Dealu lungu“ nevű havasi erdejének (Dz ü. oszt.) 3531 K. holdján található mint egy 55920 m. 3 re beült búkkfát tövön az erdőben.

Kikiáltási ár az egész fatömegre vérvé 93789 korona. — Bánatpénz a becsárúak 10% a.

A bánatpénzzel és bélyeggel ellátot zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés megkezdéséig elfogadhatók.

Elkésve beadott vagy szabálytalant kiállított ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadhatók el. Beesáron alul a fa nem adatik el.

Az árverési fe tételek és becslési jegyzék a szászsebesi jár. főszolgabiro és m. kir. erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák allatt betekinhetők.

Szászsebes, 1908 március 16.

A jár. főszolgabiro.

Haner.

## Mare câștig lateral

pentru privați și agenți din provincie, cari voesc a se ocupa cu vinderea de losuri pe plătire în rate.

Plătește cea mai mare proviziune [68] 1-2

**Altalános Bank, societate pe acții**  
Budapesta VII. Erzébet körut 37.

## Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai	1 Coupon 7 Coroane 1 Coupon 10 Coroane 1 Coupon 12 Coroane 1 Coupon 15 Coroane 1 Coupon 17 Coroane 1 Coupon 18 Coroane 1 Coupon 20 Coroane
--	--

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postay pentru turisti, camgar de mătăș etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică depositul fabricii de pânză, bine cunoscut ca real și solid

## Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stoffelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 6-40 tot proaspătă.

## VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie“ cel mai mare

### depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimit recomandaate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 43—

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

## ANTONIU NOVOTNY

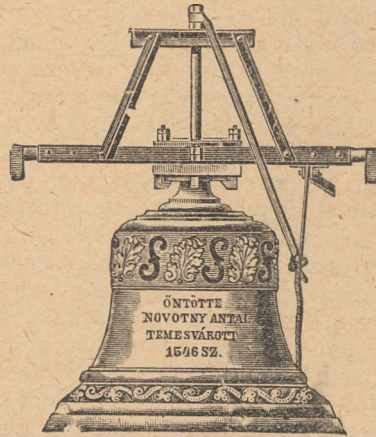
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarea cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (146) 18-52

### Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.



## Pentru economi!

**Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor.** Vacile dau prin întrebuintarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru oricare econom a întrebuintă acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

**Moartea cloșanilor și a șoarecilor.** Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

**Prav pentru ouatul găinilor.** Prin întrebuintarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

**Unsoare galbină pentru păduchi la vite.** Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecom să întrebuinteze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

**Extracte pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri.** Cine voeste a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuinteze aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră (st) 40 fileri. Tot atâta și pentru rachi de prune, drojzii, slivoviță, borovicika și altele.

**Thea foarte fină și bună.** Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

**Syrup de zmeură.** Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

**Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate.** 70 fileri.

**Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină).** 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

**Cornel Demeter**

[95] 45-52

spotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

Noutate!

Noutate!

## Spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit cu mașini electrice în Sibiu.

Primirea comandelor:

**Str. Urezului Nr. 11 și Färbergasse Nr. 11.**

Am onoare a aduce st. public la cunoștință, că în de-cursul unei trecute mi-am deschis

## Spălătoria cu aburi.

Spălătoria cu aburi întocmită cu mașini engleze de prima clasă, corespunzătoare tuturor recerințelor timpurilor nouă, li-ferează lucru executat fără scădere și tare eftin, cum în Sibiu până acum nu s'a executat. Fiecare lucru se liferează la 2 zile.

Fabrica mea chemică de curățit de asemenea este întocmită cu cele mai moderne mașini, și am angajat lucrători pri-cepuți, de aceea și pe această cale sunt în stare a corespunde tuturor cerințelor.

În deosebi mă recomand hotelierilor și ospătarilor de oare ce fiecare lucru îl liferez repede și curat în casă.

**ALEX. MEIXNER, spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit, Sibiu.**

[35] 4-10

Unde se pot procura **reverenzi** croite cu chic și lucrare bine?

Numai la

## IOAN PETRASCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 4-52